

EGY BUDAI CUKRÁSZDÁBAN

eldördül a gyilkos revolver...

Szemtanu beszél Ságvári Endre mártírhaláláról.

— Megérkeztünk — mondja kísérőnöm. — Ez az a cukrászda, ahol 1944 júliusában Ságvári Endrét meggyilkolták.

A Budakeszi-út elején vagyunk. Megállunk a Nagy Béla-féle cukrászda bejárata előtt. Kísérőnöm Fenyő Emánuelné, aki 1944 nyarán, mint a cukrászda kiszolgálónője, szemtanuja volt Ságvári Endre meggyilkolásának.

Ez a cukrászda most, a Világifjúsági Találkozó idején külön jelentőséget kap. A különböző országok fiataljai naponta csoportosan látogatják ezt a helyet, ahol az ifjúság nagy szervezőjét és tanítómesterét elpusztították a régi rendszer príbékjei.

Csöndben haladunk át a kerten, a tarka virágágyakon szikrázik a forró nyári napfény. Benn a kis márványasztalok között Ságvári elvtárs emlékét idézzük. A magyar

fiatalság örök példaképe ő, aki egész életét az ifjúsági mozgalom szolgálatába állította. Már egyetemista korában az elnyomottak ügyének harcosává szegődött. Szónoki képessége, bátorsága, szervezőképessége révén rövidesen az ifjúsági mozgalom egyik vezetője lett.

Most átveszi a szót kísérőnöm:

— Itt ült Ságvári elvtárs, — mutat rá az egyik szélső asztalra. — Csöndesen beszélgetett a mellette ülő fiatalemberrel. Egyszer csak azt láttam, hogy két férfi odalép az asztalhoz s egyikük Ságvári vállára teszi kezét. Ságvári ekkor felugrott s kirántotta revolverét. Dulakodás kezdődött. A másik elvtársat súlyosan megsebesítették, Ságvári hősiességgel védekezett, de nem bírta a túlerővel. A sebesült elvtársat kicipelték.

— Mit szóltak a cukrászda vendégek? — kérdezzük.

— A lövöldözés zajára mindenki menekült. En a kertből néztem, hogyan tépi ki magát Ságvári elvtárs az ajtóban a príbékek kezei közül. Kirohant az utcára. Itt érte el a halálos golyó. Az embereknek, akik érdeklődtek, azt mondták, hogy kém volt.

Kísérőnöm abbahagyja az elbeszélést. Némán megyünk egymás mellett. A kerti úton fiatalok csoportja közeledik felénk. A József Attila iparostanuló otthon növendékei. Ok díszítik fel a cukrászdát a Világifjúsági Találkozóra. Szétszóródnak a kertben. Egyrésztük a kaput díszíti a Világifjúsági Találkozó jelvényével, a többiek az asztalt dekorálják, ahol utoljára ült Ságvári elvtárs. Két oszlopot állítanak fel. Piros anyagot, virágokat szednek elő.

Emléklap kerül az utcán is arra a helyre, ahol Ságvári elvtárs életét kioltotta a gyilkos golyó.

Csöndben nézzük lelkes, odaadó munkájukat. Ertük dolgozott egész életében, értük harcolt halálával Ságvári elvtárs. Ezen a helyen is találkozik most a magyar ifjúság az egész világ ifjúságának képviselőivel.

Ságvári Endre ezt a napot már nem érthette meg. Nem láthatta, hogyan jár élen az ifjúság a demokráciáért, a békéért, a nemzetek függetlenségéért és a jobb jövőért vívott küzdelemben. Kimagasló, harcos előkészítője volt ő a mának, a forradalmi, egységes ifjúsági mozgalomnak s neve méltán visszhangzik sok tizezernyi fiatal ajkán. Mikor kifelé megyünk, Ságvári elvtárs szavaira gondolunk:

»Nincs demokratikus Magyarország az ifjúság demokratikus nevelése nélkül. Nincs demokratikus nevelés az ifjúság politikai szabadsága nélkül. Nincs szabad nemzet szabad ifjúság nélkül!...«

Vásárhelyi Edit

92. Ságvári Endre.

1949 aug. 19
Vasárnap, Kőrösi Csoma utca